

PERUSTUSLAKIVALIOKUNNAN MIETINTÖ 6/2013 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vaalilain 2 ja 18 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 26 päivänä marraskuuta 2013 lähettänyt perustuslakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi vaalilain 2 ja 18 §:n muuttamisesta (HE 192/2013 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ylitarkastaja Heini Huotarinen, oikeusministeriö
- tiedotustoimiston päällikkö Pekka Nurminen, Euroopan parlamentin Suomen-tiedotustoimisto
- ministeri Lauri Tarasti.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vaalilakia siten, että äänioikeutetuiksi Suomessa toimitettavissa europarlamenttivaaleissa tulevat Suomessa asuvat Euroopan unionin tai muiden kansainvälisten järjestöjen palveluksessa olevat henkilöt. Samalla tarkennetaan äänioikeuden menettämistä koskevaa sääntelyä vastaamaan

paremmin Euroopan unionin jäsenvaltioissa asuvien muiden maiden kansalaisten äänioikeutta ja vaalikelpoisuutta Euroopan parlamentin vaaleissa koskevaa direktiiviä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2014.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Perustuslain 14 §:n 2 momentin mukaan jokaisella Suomen kansalaisella ja maassa asuvalla muulla Euroopan unionin kansalaisella, joka on täyttänyt kahdeksantoista vuotta, on oikeus äänestää Euroopan parlamentin vaaleissa sen mukaan kuin lailla säädetään. Vaalioikeudet Euroopan parlamentin vaaleissa pohjautuvat unionin perussopimukseen. Euroopan unionin

toiminnasta tehdyn sopimuksen 20 artiklan 2 kohdan mukaan unionin kansalaisella on äänioikeus ja vaalikelpoisuus Euroopan parlamentin vaaleissa ja kunnallisvaaleissa siinä jäsenvaltiossa, jossa hän asuu, samoin edellytyksin kuin tämän valtion kansalaisilla. Lisäksi niiden unionin kansalaisten, jotka asuvat jäsenvaltiossa, mutta eivät ole sen kansalaisia, äänioikeudesta ja vaalikelpoisuudesta Euroopan parlamentin vaa-

leissa on annettu tarkempia säännöksiä neuvoston direktiivissä 93/109/EY.

Perustuslain säännös jättää — unionin oikeuden asettamissa rajoissa — äänioikeuden tarkemman sääntelyn tavallisen lain tasolle. Euroopan unionin muun jäsenvaltion kuin Suomen 18 vuotta täyttäneellä kansalaisella on vaalilain 2 §:n nojalla äänioikeus europarlamenttivaaleissa, jos hänellä on kotikunta Suomessa. Vaalilakiin ehdotetuilla muutoksilla äänioikeuden europarlamenttivaaleissa saavat ne Euroopan unionin muun jäsenvaltion yli 18-vuotiaat kansalaiset, jotka asuvat Suomessa, mutta joilla ei ole re-

kisteröityä kotikuntaa kotikuntalain 4 §:n 3 momentin johdosta.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella perustuslakivaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 10 päivänä joulukuuta 2013

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Johannes Koskinen /sd
vpj. Outi Mäkelä /kok
jäs. Sauli Ahvenjärvi /kd
Tuija Brax /vihr
Eeva-Johanna Eloranta /sd
Ilkka Kantola /sd
Pia Kauma /kok

Kimmo Kivelä /ps
Anna Kontula /vas
Jukka Kopra /kok
Markus Lohi /kesk
Elisabeth Naucélér /r
Tom Packalén /ps
Vesa-Matti Saarakkala /ps.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Timo Tuovinen.

VASTALAUSE

Perustelut

Perustuslakivaliokuntamme ei näe tarvetta eikä perusteita muuttaa vaalilakia ehdotetulla tavalla, koska Suomessa asuvilla ulkomaalaisilla on voimassa olevan lain mukaan mahdollisuus olla jonkin kunnan asukas siten, että hän on myös kirjoilla kyseisessä kunnassa. Toisin sanoen ei ole olemassa mitään laillista estettä sille, että Suomessa asuvalla Euroopan unionin kansalai-

sella niin halutessaan olisi kotikunta Suomessa, jolloin hän nykyisen vaalilain mukaan on äänioikeutettu Suomessa järjestettävissä Euroopan parlamentin vaaleissa.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hylätään.

Helsingissä 10 päivänä joulukuuta 2013

Vesa-Matti Saarakkala /ps
Kimmo Kivelä /ps
Tom Packalén /ps